

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

ODPRTI ODDELEK PUŠČAVA ZPKZ DOB PRI MIRNI

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

- ▶ **Tip lokacije:** odprti oddelek zavoda za prestajanje kazni zapora (v nadaljevanju: ZPKZ).
- ▶ **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** obsojenci (z območja sodnega okrožja Krško in Novo mesto, če so obsojeni na kazen zapora nad šest mesecev ali jim ostanek kazni po vštetju pripora presega šest mesecev zapora).
- ▶ **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** (še vedno) 17 zaprtih oseb¹; v času našega obiska je bilo v oddelku nameščenih 17 obsojencev².

Potek obiska in priprava poročila:

- ▶ Obisk je bil **nenajavljen** in **opravljen** 19. 2. 2013³.
- ▶ **Skupina za obisk:** en predstavnik Varuha (specialist kriminalističnega preiskovanja) ter ena predstavnica pogodbenih nevladnih organizacij (Inštitut Primus).
- ▶ **Vsebina obiska:** razgovor z vodjo pravosodnih policistov in socialno delavko, ogled bivalnih in drugih prostorov oddelka, razgovori z obsojenci, ki so to želeli, preveritev uresničitve naših predlogov v zvezi s prejšnjim obiskom DPM, zaključni razgovor z vodstvom.

¹ Gd URSIKS je v odzivnem poročilu v tej zvezi sporočil, da se je prostore oddelka, ki je bil z dnem 1.4.2010, potrjen s strani Vlade RS, pričelo koristiti v namene izvrševanja kazenskih sankcij decembra 2009; z dnem 1. 1. 2013 je začela veljati nova kapaciteta oddelka, in sicer se je zvišala na 21 obsojenih oseb; na dan obiska DPM je bilo tako v oddelku nameščenih 19 obsojencev, saj sta v celotnem številčnem stanju vodena tudi obsojenca, ki sta na begu že izpred desetih let, dejansko pa je bilo nameščenih v oddelku 17 obsojencev; s povečano kapaciteto oddelka, se v okviru zmožnosti, lahko zagotavlja bivanje v svobodnejšem režimu večjemu številu zaprtih oseb, za katere je podana ocena, da ne bodo zlorabljali takega režima.

² Od tega jih je šest kazni prestajalo v skladu z 12. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1) doma in so prihajali v oddelek le ob vikendih.

³ Prejšnji obisk tega oddelka ZPKZ Dob pri Mirni je bil opravljen 22. 4. 2010.

► **Poročanje:** poročilo o obisku je bilo posredovano generalnemu direktorju Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljevanju: gd URSIKS) 4. 3. 2013 (poslano tudi vodji oddelka, v vednost), skupaj s predlogom, da ga obravnava in nam v roku 30 dni sporoči morebitna stališča glede naših ugotovitev; tozadevni odgovor smo s strani organa prejeli 28. 3. 2013, torej 25. dan po odpremi.

POMEMBNEJŠE UGOTOVITVE IN PREDLOGI DPM TER ODZIV NANJE

► DPM je posebej pohvalil

- da je bilo upoštevano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska in sta bila tako postelja kot dvodelna omara odstranjeni iz športne sobe,
- da lahko oddelek delo zagotavlja vsem obsojencem⁴,
- da je bil oddelek, in sicer soba pedagoginje oziroma socialne delavke opremljena s potrebno opremo za delo (računalnik, fotokopirni stroj in tiskalnik),
- da je bilo upoštevano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska in je bilo glede uporabe elektronskih komunikacij⁵ s strani vodje oddelka 22. 4. 2010 izdano Navodilo o uporabi elektronskih komunikacij številka 02/2010,
- da je bilo upoštevano tudi priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da bi se za zaprte osebe del zunanjih površin uredil za športne aktivnosti⁶,
- da je bilo upoštevano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, saj je bil obsojencem omogočen dostop do zakonodaje, ki je pri pravosodnih policistih in
- (posebej) da so bila dejansko vsa priporočila DPM iz prejšnjega obiska upoštevana in uresničena.⁷

⁴ Od 17 nameščenih obsojencev je bil brez dela le en obsojenec, ki je bil v oddelek premeščen pred kratkim. Šest obsojencev, ki so kazen prestajali na podlagi 12. člena ZIKS-1, je delalo pri svojih delodajalcih, štirje obsojenci so delali pri zunanjem delodajalcu Pasta Šentrupert, trije na hišnih delih in trije v okviru delovne terapije.

⁵ Obsojenci lahko v skladu s spremembo ZIKS-1 in Pravilnika o izvrševanju kazni zapora ter sklepom drugega širšega strokovnega kolegija v. d. generalnega direktorja, za stike z zunanjim svetom še vedno uporabljajo tudi mobilne telefone in brezžični dostop do spleta. Omejitev uporabe mobilnih telefonov in dostopa do spleta praktično ni.

⁶ Oddelek je dobil v uporabo »spodnji plato«, na katerem so obsojenci narisali črte za mali nogomet in izdelali gole, tako da sedaj lahko igrajo nogomet. Na zgornjem platuju (pred garažami) pa so postavili koš za igranje košarke.

⁷ Gd URSIKS je sporočil, da je za to generalni urad oddelku izrekel pohvalo.

DPM: ponovno spodbujamo oddelek, da se tudi v prihodnje omogoči delo vsem zaprtim osebam, ki želijo delati in so za delo sposobni.

Gd URSIKS: na dan obiska je bil nezaposlen le en obsojenec, kateremu zaradi zdravstvenih omejitev na podlagi ocene pregleda v Dispanzerju za medicino dela v oddelku niso mogli zagotoviti ustreznega delovnega mesta. V oddelku delo želijo zagotavljati vsem obsojencem, ki želijo delati, zato urejajo različne možnosti realizacije zaposlitve tako v skladu z danimi zavodskimi zmožnostmi, z možnostmi lokalnih delodajalcev ter sposobnostmi obsojencev. Z namenom kvalitetnega vključevanja obsojenih oseb v življenje po prestani kazni potekajo v oddelku različne aktivnosti, ki obsojencem tekom prestajanja kazni zapora omogočajo reševanje aktualnih težav, povezanih z bivanjem v oddelku, obravnavo lastnih stisk in osebnih problemov, povezanih tudi z razlogi za storitev kaznivih dejanj, omogočajo več stika z okoljem izven zapora ter lažje vzdrževanje odnosov z lastno socialno mrežo posameznikov. V oddelku poleg individualnih dejavnosti potekajo enkrat tedensko male skupine, kamor so vključeni vsi obsojenci in jih vodi socialna delavka, vsak tretji teden pa poteka sestanek oddelčne skupnosti, ki jo vodi vodja oddelka. Strokovne obravnave so organizirane v okviru oddelka ter matičnega zavoda, obsojenci pa so se vključevali tudi v obravnavo učenja socialnih veščin, ki jo je izvajal v oddelku zunanji izvajalec. Posamezni obsojenci se v skladu s svojim osebnim načrtom vključujejo v strokovne obravnave izven zavoda pri zunanjih strokovnjakih. V prostem času je obsojencem poleg športnih aktivnosti ponujena tudi možnost izdelovanja različnih izdelkov. Obsojenci se aktivno vključujejo tudi v dogajanja, organizirana v bližnjih lokalnih skupnostih, zlasti v okviru prireditev lokalnih knjižnic. V oddelku je bilo v preteklem letu dvakrat organizirano srečanje s svojci obsojencev.

DPM: pričakujemo, da bo oddelek z dosedanjim delom nadaljeval tudi v prihodnje in da bi tudi ostali ZPKZ oziroma oddelki tako upoštevali priporočila DPM.⁸

Gd URSIKS: Generalni urad bo prakso oddelka, ki je uresničil vsa priporočila za izboljšanje stanja, predstavil ostalim zavodom in oddelkom kot vzorčen primer dobre prakse.

⁸ DPM ob tokratnem obisku ni imel posebnih priporočil oziroma predlogov, ki bi jih oddelek moral sprejeti za izboljšanje stanja.